

Norsk studentorganisasjon

POLITISK DOKUMENT OM FLEKSIBEL OG DESENTRALISERT UTDANNING

Dette dokumentet supplerer Norsk studentorganisasjon (NSO) sine politiske plattformer, og tar for seg studenters interesser og krav til rettigheter ved desentraliserte og fleksible utdanningstilbud.

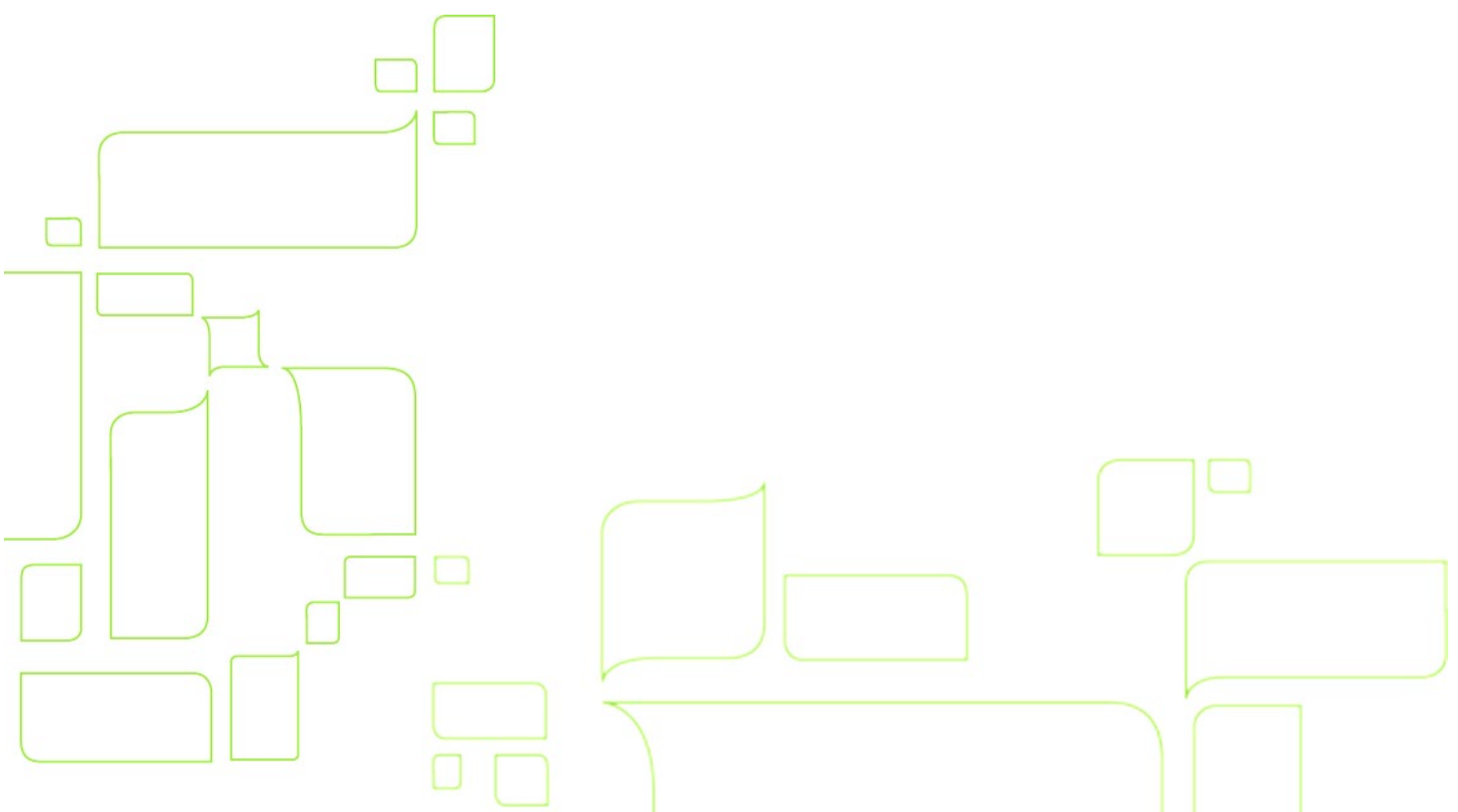
1. INNLEDNING

NSO mener høyere utdanning i Norge må være kvalitetssikret, ivareta akademisk frihet og som hovedregel skal tilbys gratis gjennom offentlige utdanningsinstitusjoner.

NSO mener at all høyere utdanning skal holde et høyt nivå, og være kontinuerlig gjenstand for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling. Alle tilbydere av høyere utdanning i Norge skal legge til rette for god studiekvalitet som baserer seg på et samspill mellom forskning, formidling og innovasjon.

Akademisk frihet innebærer for ansatte at den enkelte står fritt til å velge emne og metode for sin forskning, og at den ansatte har faglig frihet til å avgjøre opplegg og innhold i sin undervisning.

Gratisprinsippet er et grunnleggende prinsipp i Norsk høyere utdanning, som gir like muligheter til høyere utdanning. NSO mener at offentlig høyere utdanning skal være gratis for alle studenter. Statlige universiteter og høyskoler kan ikke kreve betaling fra studenter for statlig høyere utdanning.

NSO mener at disse tre prinsippene gjelder uavhengig av lokasjon og organisering av utdanningen.

2. BEGREPSDEFINISJONER I DOKUMENTET

Hvem skal regnes som studenter?

- Alle som tar studiepoeng og betaler semesteravgift er å regnes som studenter, og skal ha rettighetene dette medfører.

Hva er desentralisert utdanning?

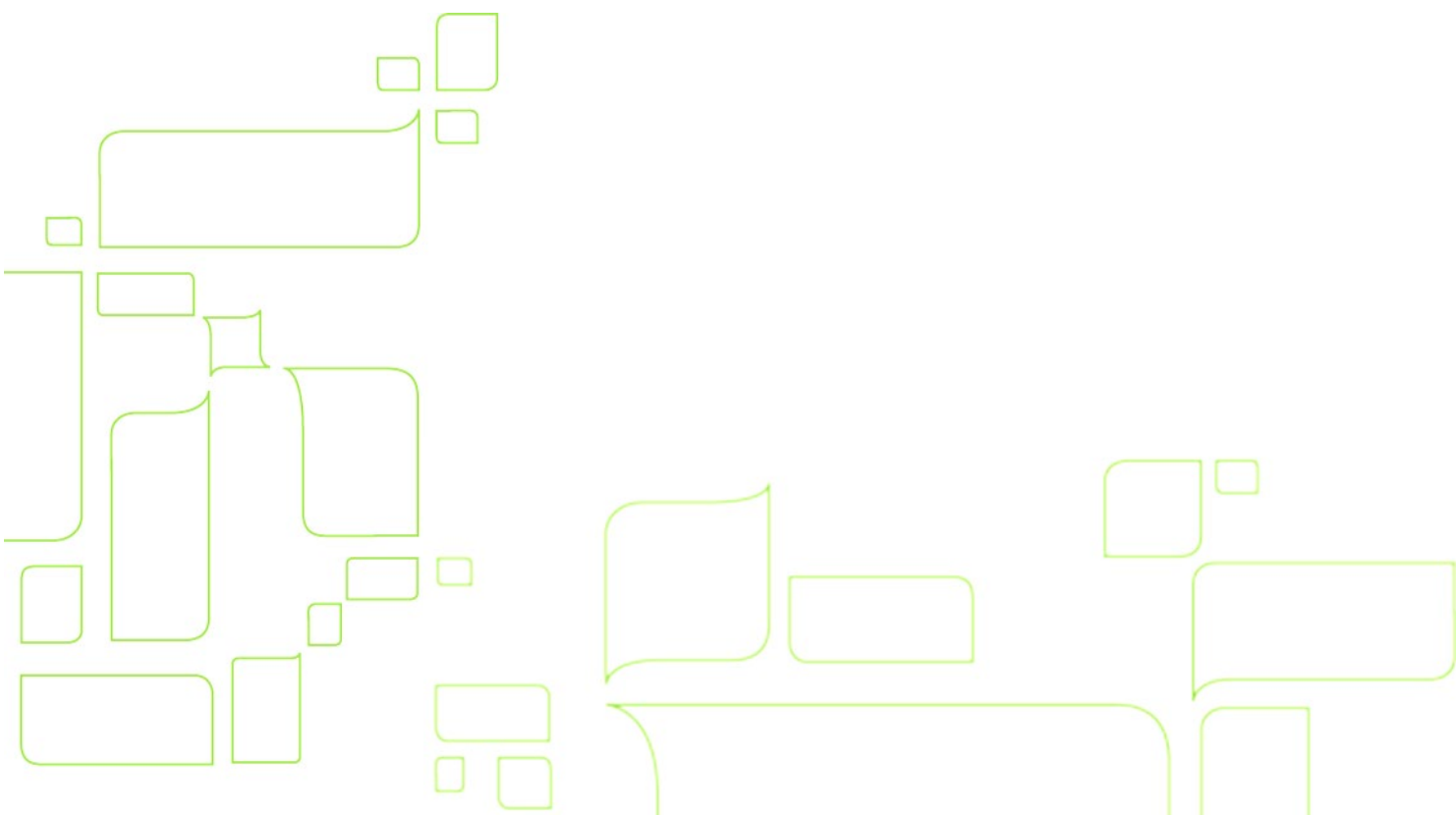
- Desentralisert utdanning ble definert av forrige regjeringens desentraliseringsmelding som utdanning som foregår ved fysiske samlingssteder som ikke er universitets- eller høyskolecampus, hvor undervisningen gjerne gis som bolker.

Hva er et studiesenter?

- Studiesentre defineres av DIKU (nå HK-dir) som lokale fysiske enheter utenfor utdanningsinstitusjonenes egne studiesteder, hvor det tilrettelegges for desentralisert utdanning og kompetanseutvikling.

Hva er fleksibel utdanning?

- Regjeringen definerer fleksibel utdanning som utdanning som kan følges uavhengig av bosted, livssituasjon og individuelle behov. Tilbudene kan både være nett- og stedbaserte.

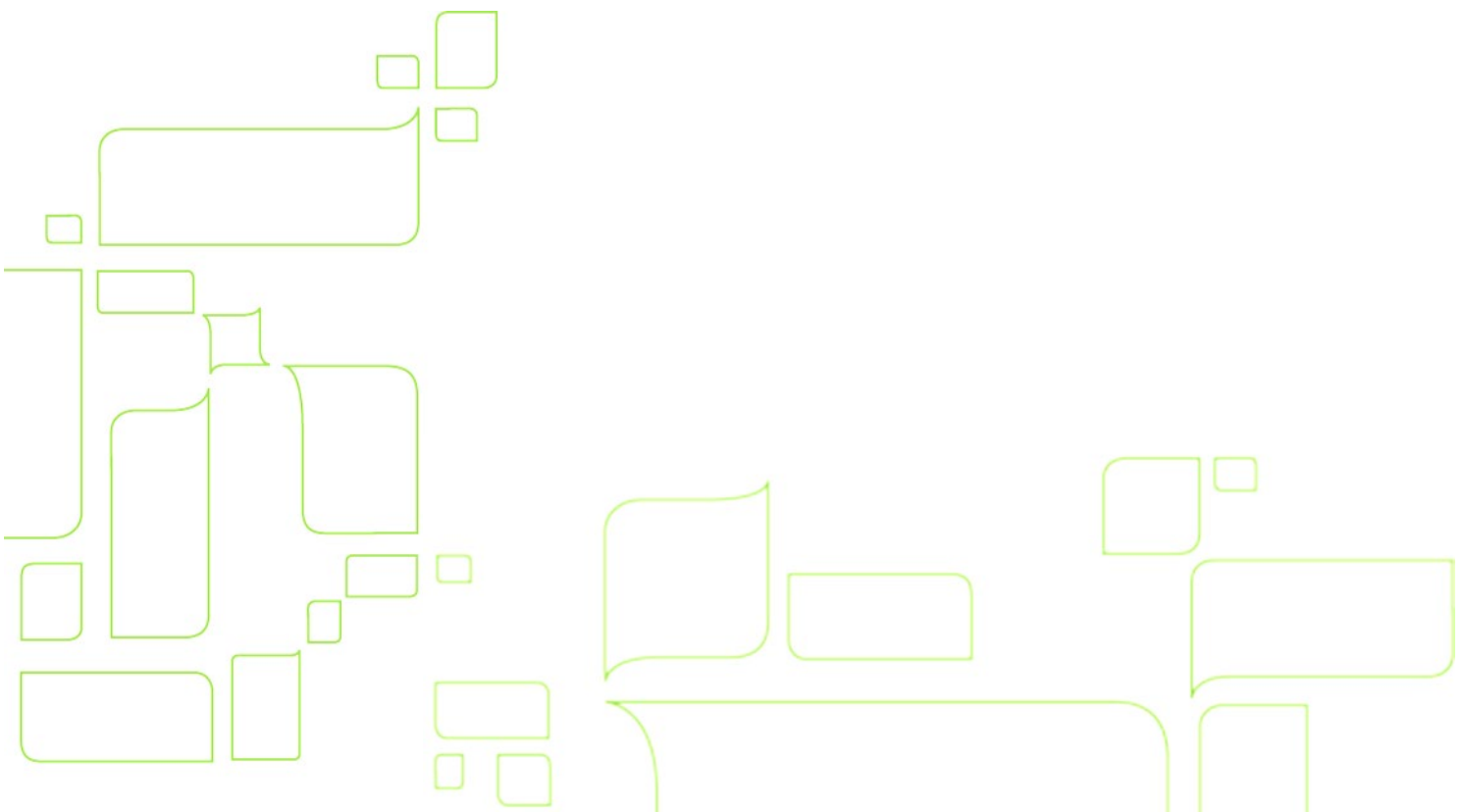
Hva er etter- og videreutdanning (EVU)?

- Markussen-utvalget i NOU 2019: 12 Lærekraftig utvikling definerte en avklaring av EVU som: videreutdanning gir studiepoeng, i motsetning til etterutdanning, som ikke gjør det. Videreutdanning kan enten defineres ut fra studentens situasjon, at det omfatter alle studier som tas etter et opphold fra annen høyere utdanning, eller ut fra at selve tilbudet er særlig tilrettelagt for å tjene som videreutdanning. Med dette politiske dokumentet ønsker vi å ta standpunkt i hvilke rettigheter vi mener studenter som tar videreutdanning gjennom desentraliserte utdanninger skal være omfattet av. Som en oppfølging av Markussen-utvalget ble det gjennomført endringer i lånekassen, der det blir gitt et tilleggs lån for studenter som er 30 år eller eldre. Intensjonen for innføring av tilleggs lånet var å gjøre det mulig for etablerte voksne å ta etter- og videreutdanning. En kan ut ifra dette diskutere om den "nedre aldersgrensen" for å regnes som en etter- og videreutdanning er satt til 30 år.

3. FLEKSIBEL UTDANNING OG LÆRING HELE LIVET

NSO definerer fleksibel utdanning som utdanning som kan følges uavhengig av bosted, livssituasjon og individuelle behov. Tilbudene kan være både nett- og stedbaserete.

NSO mener at desentralisert utdanning gjennom fleksibel utdanning er et godt virkemiddel for å tilby læring hele livet, men dette krever at tilbudet holder høy kvalitet, et godt læringsmiljø og gode velferdstilbud til studentene. Alle som tar studiepoeng og betaler semesteravgift er å regne som studenter, og skal ha rettighetene dette medfører. NSO mener derfor at også deltidsstudenter skal ha lik tilgang, rett og muligheter på studentpriser og andre studentfordeler.

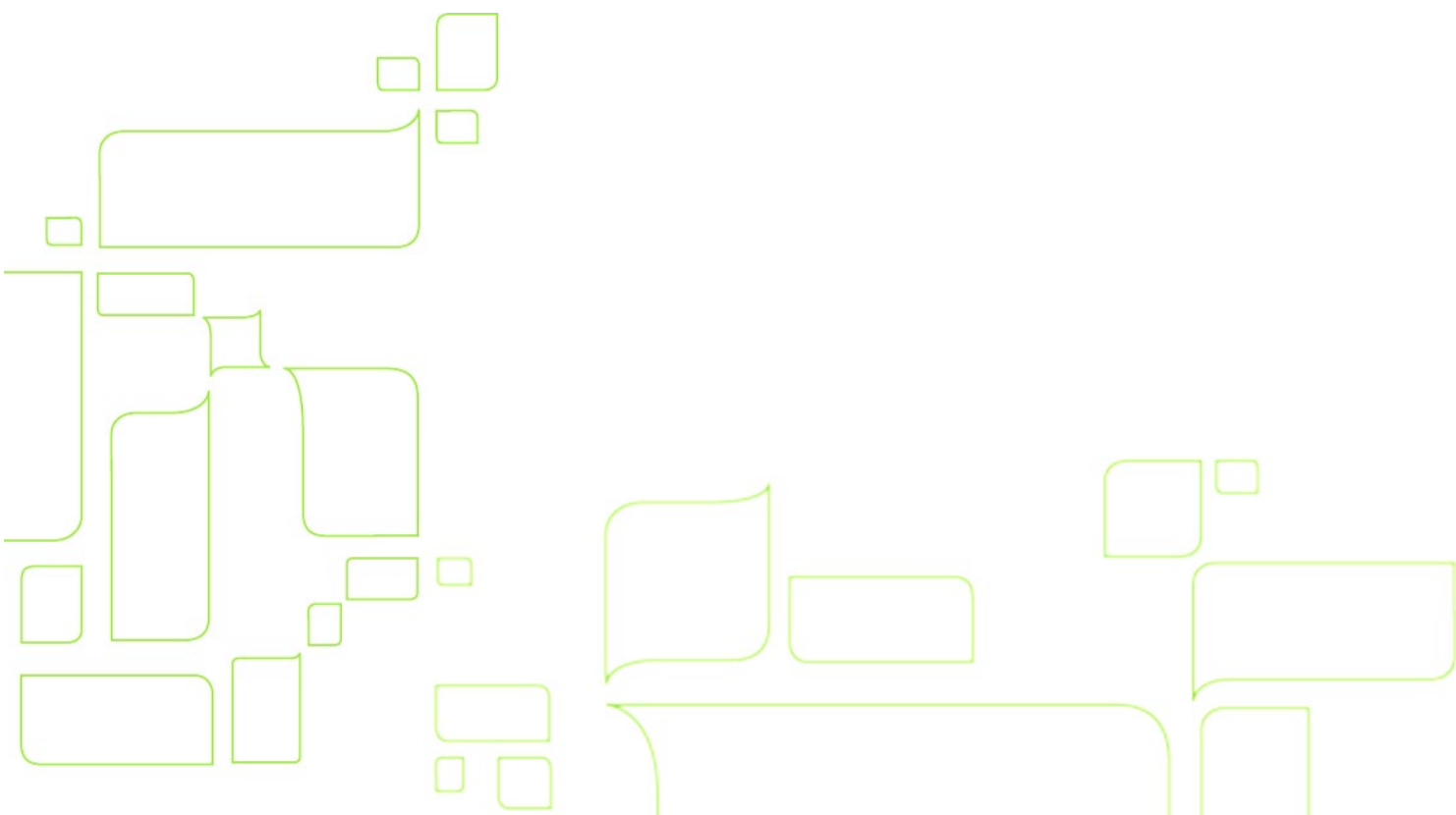
For å møte arbeidslivets og samfunnets kompetansebehov i dag og i framtida, er det viktig at det er enkelt med kompetanseheving og omskolering. I møte med det grønne skiftet må alle studenter lære seg å bli omstillingsdyktige og ha kunnskaper, ferdigheter og holdninger for en bærekraftig utvikling. Ingen skal gå ut på dato, og NSO mener det er viktig med fleksible tilbud av ulikt omfang for å tilrettelegge at man skal kunne gjennomføre kompetanseheving og lære hele livet. NSO mener at utdanningsinstitusjonene skal tilby utdanninger med innhold og omfang tilpasset samfunnets og studentenes egne behov. Vi mener derfor at kortere enheter eller enkeltemner og samling- og nettbasert utdanning kan være gode alternativer for å kunne tilby fleksible utdanningstilbud.

Studenter kommer i alle aldre og livssituasjoner, som gjør det viktig å ivareta prinsippet om like muligheter til høyere utdanning. NSO mener derfor at all statlig høyere utdanning skal være gratis og tilgjengelig for alle. Dette gjelder uavhengig om du tar din første utdanning eller ønsker å supplere på din eksisterende kompetanse, ved siden av jobb.

NSO mener at det må skilles mellom ordinære utdanningsløp og fleksible modulbaserte utdanningsløp, dersom de fleksible utdanningsløpene finansieres gjennom egenbetaling. Emner som inngår i ordinære studieprogram, kan ikke tilbys til etter- og videreutdanningsstudenter mot egenbetaling. NSO mener at utdanningstilbud tilpasset personer i arbeid ikke skal finansieres gjennom egenbetaling av enkeltindividet.

4. REGIONALT ANSVAR

NSO mener utdanningsinstitusjonene ikke skal pålegges et omfattende regionalt ansvar for høyere utdanning. NSO mener det er viktig at det regionale ansvaret for høyere utdanning ikke skal gå på bekostning av den akademiske friheten og institusjonelle autonomien. Institusjonenes regionale ansvar bør ta form av støtte- og insentivordninger, samt etablering eller styrking av innovasjonsklynger.

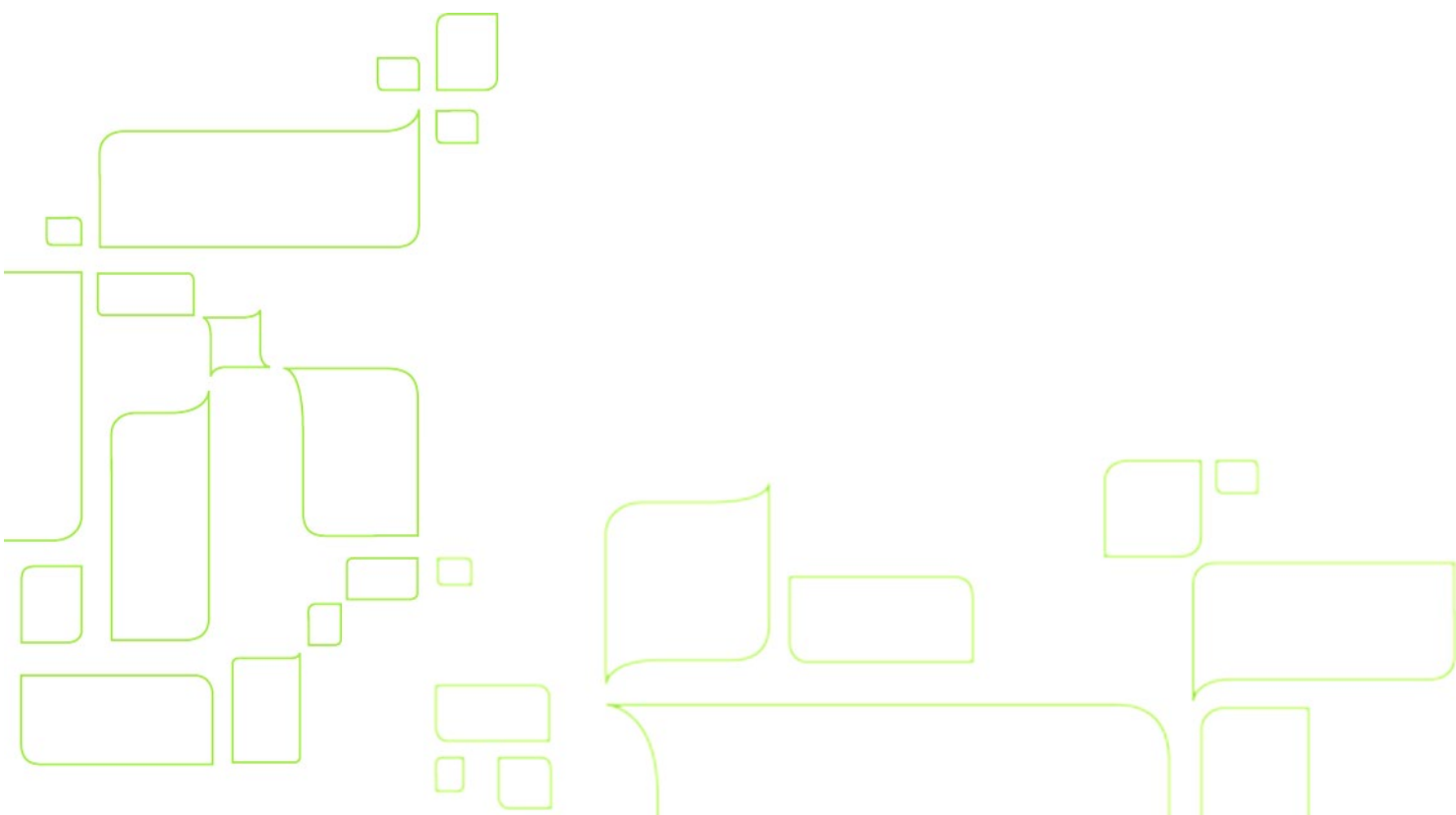
I en dimensjonering som legger økt vekt på regionalt ansvar er det viktig at institusjonene blir finansiert for kostnadene som medfører tilrettelegging for de regionale behovene. NSO mener at i situasjoner hvor utdanningsinstitusjoner pålegges et økt regionalt ansvar skal kompenseres gjennom finansiering over rammebevilgningen til institusjonene som friske midler. Studentene skal ikke måtte betale selv for lokalt kompetansebehov.

NSO mener det bør være et tett samarbeid mellom institusjonene og praksisstedene. Studenten skal ikke stå for ekstrautgiftene det medfører å ha praksis langt unna studiestedet, slik som reisekostnader eller ekstra boutgifter. Disse ekstrautgiftene går utover gratisprinsippet, og må dekkes av andre enn studenten. Ved nettbaserte eller samlingsbaserte utdanning skal ikke studenten selv stå for reiseutgifter til fysiske samlinger eller eksamener.

5. KVALITET OG LÆRINGSMILJØ

All høyere utdanning som tilbys ved norske utdanningsinstitusjoner skal holde høy kvalitet, og må utvikles og bli kontrollert slik at de stemmer overens med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Desentralisert utdanning må derfor også bli stilt de samme kvalitetskravene, og skal kvalitetssikres av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT).

Faglig og sosial tilhørighet er viktige prinsipper for gjennomføring av høyere utdanning. NSO mener derfor at studenter ved desentraliserte utdanningstilbud skal ha en avklart tilknytning til utdanningsinstitusjonen og fagmiljøet som tilbyr det desentraliserte utdanningstilbudet. Studenter ved desentraliserte utdanningstilbud skal på lik måte være underlagt lovens bestemmelser som fremkommer av Universitets- og høyskoleloven, med tilhørende forskrifter.

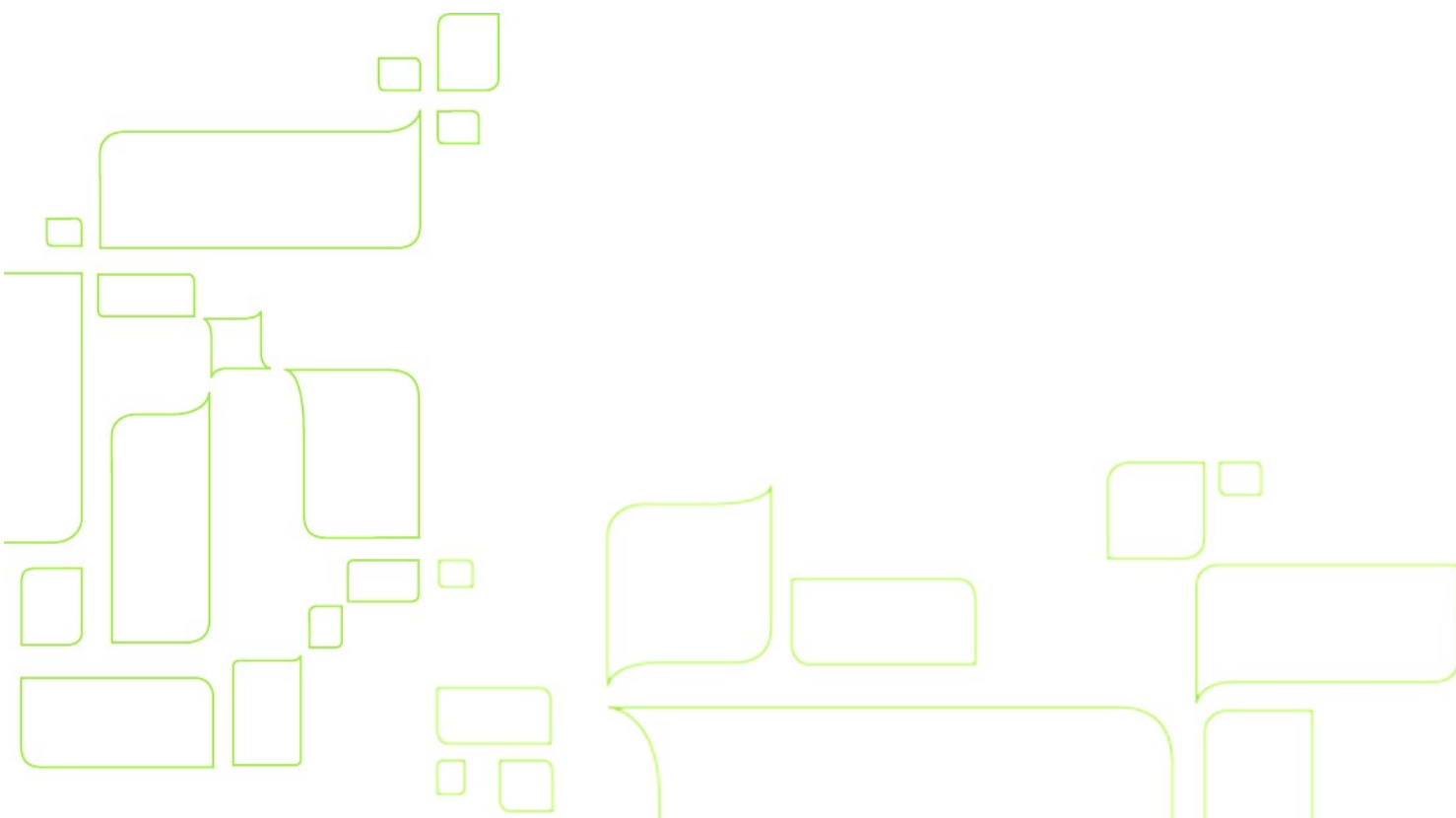

Læringsmiljø er studentenes arbeidsmiljø. Det er derfor viktig at alle studenter, uavhengig av studiested eller studieorganisering ivaretas et trygt og godt læringsmiljø. NSO mener derfor at studentenes rettigheter rundt læringsmiljø er stadfestet i Universitets- og høyskoleloven, samt studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften skal gjelde alle studenter uavhengig av hvorvidt man er fulltidsstudenter, deltidsstudent eller etter- og videreutdanningsstudent. NSO mener at studenter ved desentraliserte utdanningstilbud skal tilbys et like stort omfang av oppfølging og veiledning som øvrige studenter.

NSO mener at studentrepresentasjon er like viktig, uavhengig av lokasjon for studietilbudet. Studenter ved desentraliserte utdanningstilbud skal være representert både ved utdanningsinstitusjonen som tilbyr utdanningen og i organer som samordner desentralisert utdanning i fylket. Alle studenter skal sikres rett til å opprette eller være tilknyttet studentorgan hvor de er representert opp mot institusjonen som fasiliteter utdanningstilbudet. Disse rettighetene skal være lovfestet gjennom universitets- og høyskoleloven. Studentene skal inkluderes i vurderinger av dimensjonering av tilbud ved det desentraliserte studiestedet.

6. VELFERDSTILBUD

NSO mener at en bra studietid er mer enn det akademiske, og at alle studenter, uavhengig av studiested, alder og livssituasjon, fortjener å ha et bra studieliv. Vi mener derfor at studenter som tar høyere utdanning ved desentraliserte utdanningstilbud må tilbys studentvelferdstjenester på lik linje med øvrige studenter, etter sine behov. Dette gjelder uavhengig av hvorvidt man tar studier på fulltid eller deltid. Vi mener derfor Studentsamskipnadene skal sørge for et tilpasset, tilgjengelig og rimelig velferdstilbud som dekker studentens behov. Velferdstjenester til desentraliserte utdanninger skal ikke gå på bekostning av velferdstjenester andre steder. Behovet skal defineres lokalt, i samarbeid med studentene. Alle studenter skal kunne engasjere seg i studentfrivillighet og studentidrett. Å legge til rette for, styrke og satse på studentlivet er et felles ansvar mellom stat, fylkeskommune, vertskommune, utdanningsinstitusjon, studentsamskipnad og lokale studentdemokratier.

7. STUDIESENTRER

Studiesentre defineres som lokale fysiske enheter utenfor utdanningsinstitusjonenes egne studiesteder, hvor det tilrettelegges for desentralisert utdanning og kompetanseutvikling.

NSO mener at studiesentre kan være et godt supplement til å nå ut med fleksible og desentraliserte tilbud, men at det ikke bør være hovedmodellen for desentralisert utdanning. NSO er kritiske til en storstilt etablering av slike studiesentre, da vi mener den uklare rollen og den differensierte organiseringsformen til sentrene gir utfordringer for både studentvelferden og for kvalitetssikring av utdanningen som tilbys ved disse sentrene.

NSO mener at studiesentre i for stor grad gir uklarhet når det gjelder studenters rettigheter, da et og samme senter kan ha utdanningsløp fra flere forskjellige institusjoner. Dette betyr at studenter ved senteret kan ha forskjellige rettigheter, avhengig av hvilken institusjon de er tilknyttet og hvilke forskrifter de ulike institusjonene har. Vi mener det er viktig at studiesentrene ikke går på bekostning av eksisterende fagmiljø hos utdanningsinstitusjonen som tilbyr utdanningen ved studiesenteret.

NSO mener den løse tilknytningen mellom studiesentre og utdanningsinstitusjonene skaper en uavklart situasjon for hvordan man skal sikre god medvirkning ved studiesentrene. NSO krever derfor at studenter ved studiesentre sikres like muligheter til å medvirke i sin studiehverdag og i sitt læringsmiljø som studenter som studerer ved utdanningsinstitusjonenes egne campus. Disse rettighetene skal være lovfestet gjennom universitets- og høyskoleloven.

